

HAARSCHEUREN EN BREUKLIJNEN.

Door: Victor A.C. Remouchamps. Luitenant kolonel der Artillerie (b.d.)

Militair en politiek analist

Datum: 28 december 2016

Inleiding.

De Amerikaanse verkiezingen hebben onderstreept dat in de westerse wereld desinformatie¹ niet altijd het gewenste resultaat oplevert. De Amerikaanse kiezer is een half jaar lang gebombardeerd met echte en nep berichten om de keuze van een potentiële presidentskandidaat te ondersteunen of af te breken. Het gevolg van deze manier van informatie voorziening is dat fact en fictie voor de gemiddelde kiezer niet meer van elkaar te onderscheiden was en berichten klakkeloos werden doorgespeeld op sociale media. Omdat het inbrengen van nep berichten niet alleen bij de Amerikaanse verkiezingen is voorgevallen, lijkt het er op dat ook in transparante democratieën het scheppen van verwarring over fact en fictie de norm van de hedendaagse berichtgeving is geworden.

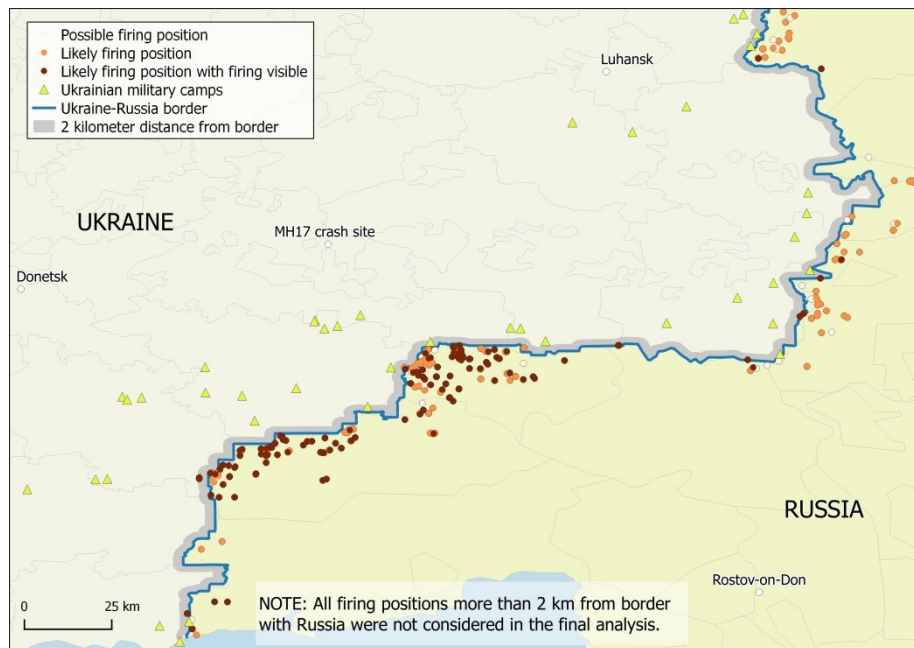
Chaos moet uw toekomst zijn.

Die woorden zullen in 2017 ongetwijfeld het *leitmotiv* van Putin en zijn oligarchische klik zijn. In het artikel "*De misthoorn versterkt zijn roep*" is gewaarschuwd voor hernieuwde pogingen van Poetin om de grenzen van het westerse incasseringsvermogen op te zoeken. Om te onderzoeken op welke manier hij vooral de linkse intelligentsia kan bespelen en meezuigen in zijn streven de samenhang in het Europese deel van de westerse samenleving te verbreken. Vermoedelijk zal hij de maanden dat de *Trump administration* nodig heeft om het buitenlands beleid van de voorgaande president² om te buigen in de door Trump gewenste kompasrichting, benutten om zijn invloed in Europa en het Midden Oosten te versterken en uit te breiden.

In dat streven speelt (nep)berichtgeving een sturende rol. Tijdens de Amerikaanse verkiezingen is gebleken het inbreken op internet accounts een simpele activiteit is en onder de huidige omstandigheden zelfs kan worden beschouwd als een *force multiplier*. Russen en Chinezen hebben dat goed begrepen en zijn druk bezig om dat instrument van opinie massage te verfijnen en breed toe te passen. Zoals gebruikelijk strompelen Europese landen amechtig achter de muziek aan. In de eerste maanden van 2017 zal duidelijk worden hoe Poetin de druk op Europese regeringsleiders en invloedrijke actie groepen zal gaan opvoeren om het bereiken van de doelen die hij al jaren nastreeft, eindelijk in te lossen.

De Russische interpretatie van de uitvoering van het MINSK II akkoord, het vervallen van het Westerse sanctiebeleid en de mondiale erkenning van de Russische Federatie als de sleutel voor het bereiken van stabiliteit in mondiale brandhaarden zullen zijn speerpunten zijn en blijven. De signalen dat het die kant op zal gaan zijn herkenbaar. Poetin is al bezig verzoenende teksten van Trump te gebruiken als hefboom om de haarscheuren in het westerse front te verdiepen tot echte breuklijnen. Met Trump aan zijn zijde denkt hij de

doelen die hij voor MINSK II en het westerse sanctie beleid heeft vastgesteld, sneller te kunnen bereiken. Om de druk op de regering in Kiyv verder op te voeren heeft het Kremlin de artillerie vuurkracht in de twee proxy staatjes versterkt en heeft opdracht gegeven de beschietingen van Oekraïense doelen uit te breiden. Bovendien zijn de tankeenheden van de DPR en de LPR versterkt en aangevuld zodat beide door Russische commandanten gecommandeerde proxy legertjes over meer dan 700 tanks beschikken (Evenveel als het totale aantal tanks van de *Bundeswehr*).

In de achterliggende maanden heeft het Kremlin kunnen vaststellen hoe diep nepberichtgeving en het openbaren van “geheime” voor het brede publiek ontoegankelijke berichten inslijpen in de publieke meningsvorming. De eenzijdige beschadiging van sleutel functionarissen bij het Brexit referendum, Amerikaanse verkiezing en het leiderschap van de Labour partij³ zijn herkenbare successen van Russische opinie massage. In hoeverre de Russische inlichtingendiensten hebben geprobeerd de uitkomst van het Nederlandse Oekraïne referendum te manipuleren, is voorshands onduidelijk. Gezien hun penetratie acties bij het Brexit referendum en Amerikaanse verkiezingen, kan dat niet worden uitgesloten. Naast het openbaren van gevoelige vertrouwelijke informatie zijn er banden met extreem nationalistische groeperingen in Europa, zoals de *Jobbik partij* in Hongarije, *Golden Dawn partij* in Griekenland, de *Northern League* in Italië het *Franse Front National* van Marine le Pen. Ook bestaan er sterke banden met individuele Oostenrijks nationalistische politici, die als *internationale monitoren* aanwezig waren op de Krim ten tijde van het referendum in 2014⁴. Al die inspanningen moeten resulteren in het mobiliseren van tegenstanders van het Amerikaanse anti-raket systeem en het frustreren van pogingen om onafhankelijk te geraken van Russisch aardgas en olie. Door tweespalt te kweken hoopt Poetin de politieke, economische en militaire kracht van EC en het Europese deel van NATO te eroderen.

Een zachte kern met een harde buitenkant?

Optisch gezien lijkt de wind Putin gunstig gezind te zijn, maar stromingen die zijn boot de verkeerde kant op doen varen, worden sterker. In de afgelopen jaren heeft het Kremlin getracht de bodem van de staatskas aan het zicht van de burger te onttrekken. Het *“National Policy Program* is met 50 % gekort. Pensionada’s krijgen hun volledig pensioen niet meer uitbetaald, maar krijgen een IOU document, die ze pas verzilveren kunnen als er weer fondsen beschikbaar zijn. Het wetenschappelijk onderzoek is voor het vierde jaar gekort. In de straten worden het aantal verkeerslichten en verkeersborden gehalveerd. De gigantische vrachtautofabriek ZIL heeft na een 100 jarig bestaan haar poorten gesloten. In november heeft een kapitaalvlucht van \$ 5,7 miljard plaatsgehad en de schaduw economie genereert inmiddels 22 % van het Russisch Nationaal Product. Als gevolg van die deprimerende neergang is de alcoholconsumptie het afgelopen jaar met 45 % gestegen en spenderen Russen heden ten dage meer dan 80% van hun geld aan voedsel.

De beschreven ontwikkelingen lijken op dit moment onomkeerbaar te zijn en het bombarderen van de bevolking met TV reportages over heroïsch optreden in het buitenland, kan dat niet verbloemen. Het land heeft een structuur aangenomen die een mix is van een oude stijl Sovjet organisatie en een door oligarchen beheerste vorm van kapitalisme, een pseudo religieus-nationale ideologie met een onwerkelijke hang naar de oude status van wereldmacht. Een land waar de wetten en zelfs de grondwet niet worden nageleefd of volledig zijn gepolitiseerd.

Het land is een steeds groter wordende woestijn met stervende steden en dorpen; met gesloten of op het punt van sluiting staande fabrieken; met bedrijfstakken die op het punt staan te worden vernietigd; met een slinkende bevolking en een onstuitbare corruptie. Een doodlopende straat. Als het geld opraakt om instituties te financieren⁵ stort het hele bouwwerk als een kaartenhuis in elkaar. De bevolking zal zich verzetten en het leiderschap zal die poging trachten te onderdrukken. De kans dat de bevolking er in slaagt het roer in handen te krijgen en het Russische schip in een andere richting te sturen, kunnen kansrijk zijn. In 1991 slaagde de bevolking ondanks de tegenwerking van de veiligheidsdiensten er in om de macht naar zich toe te trekken.

De beschreven ontwikkelingen zijn het Russisch leiderschap natuurlijk niet ontgaan. Om de bevolking te verenigen heeft het een vijand nodig die - zoals telkens ten onrechte in de Russische geschiedenisboekjes wordt verwoord - *“Moedertje Rusland “* op de knieën wil dwingen.

Wie schiet de juiste kompasrichting?

Met de dreigende onvermijdelijke instorting van het systeem is het raadzaam voor het Westen om de ontwikkelingen in Rusland op de voet te volgen en de berichtgeving op juistheid te blijven controleren. Nep berichtgeving kan leiden tot ongewenste spanningen en betonrot in het democratische fundament van het Westen. Om niet in de Russische informatie hinderlaag te vallen is het scheiden van feit en fictie in de berichten stroom *“uit het oosten”* een van de grootste uitdagingen die de *Trump administration* te wachten staat. Hopelijk kan Rex Tillerson de nieuwe Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken zijn goede verstandhouding met Poetin en diens *innercirkel* benutten om de verstandhouding tussen de Russische Federatie en het Westen te normaliseren. Wellicht kan dan de neiging

van Russische georiënteerde *hackers* om nepberichten onder westerse samenlevingen te verspreiden worden tegengegaan. In de eerste 100 dagen van de Trump administratie zal duidelijk worden of het lijmen, buigen of barsten wordt.

¹ *Desinformatie* wordt geproduceerd door mensen die doelbewust hun publiek willen bedriegen en psychologisch gezien dermate krachtig is, dat bij een succesvolle verspreiding de informatie door het publiek geaccepteerd wordt als realiteit. Wanneer duidelijk wordt dat de realiteit er anders uitziet dan de aangepaste realiteit, leidt dat tot cognitieve dissonantie in de vorm van ontkenning van de realiteit.

² Lkol US Army b.d Peters drukt dat beleid in zes woorden uit "*praise the Muslims, ignore the Christians, blame the Jews*"

³ De berichtgeving van het Russische indoctrinatie TV station "*Russia Today/RT*" concentreerde zich op Corbijn, die zichzelf als een "democratisch socialist" ziet. Hij is lid van de linkse *Socialist Campaign Group* van *Labour* parlementsleden, opgericht door Tony Benn (rechtvleugel van de Labor Party) en een voorstander van nationaliseringprogramma's en onderhouden van betere betrekkingen met Putin.

⁴ James Clapper, de directeur van de CIA heeft van het Congres opdracht gekregen om te onderzoeken op welke manier en in welke mate de Russen clandestien de laatste tien jaar Europese en Westerse politieke partijen hebben gesponsord.

⁵ Het is economisch gezien aan het eind van haar krachten en niet in staat om het tij te keren door de razendsnel om zich heen grijpende globalisering van de wereldhandel, waar Rusland slechts een marginale rol in speelt. Het is het resultaat van een beslissing die het leiderschap van de Republiek in 2000 heeft genomen. Het land moest een eigen economische tegenhanger vormen voor het Westen. Experimenten zoals de BRICS en de Eurasian Economic Union zijn in hun huidige vorm geen partij voor de economische macht van het Westen